

Kapitoly 1–14

Tao te t'ing

Lao-c'

Tao,
 které lze postihnout slovy
 není věčné
 a neměnné Tao;
 jméno,
 které lze pojmenovat,
 není věčné
 a neměnné jméno.
 Bezejmenné
 je Prapočátkem
 nebe a země.
 Pojmenované
 je Matkou všeho stvoření.
 Proto ten , kdo zůstává
 bez žádosti,
 proniká
 k jádru této tajemnosti;
 kdo je naplněn
 žádostmi,
 postihuje jen vnější
 tvářnost věcí.
 To obojí
 ač má
 rozličná jména,
 vyvěrá
 ze stejného prapůvodu.
 Stejnost – toť hlubina
 záhadnosti.
 Záhada
 všech záhad,
 Brána veškeré
 tajemnosti.
 Každý svět
 poznává krásné
 jako krásné,
 a tím (poznává)
 i ošklivé.
 Každý
 poznává dobré
 jako dobré,
 a tím (poznává)
 i zlé.
 Tak jsoucí
 a nejsoucí
 navzájem

se plodí,
 těžké a snadné
 navzájem se
 tvoří,
 dlouhé
 a krátké
 navzájem se
 měří,
 vysoké a nízké
 navzájem se
 pojí,
 zvuky
 a tóny
 se navzájem
 slučují,
 předtím
 a potom
 navzájem se sledují.
 Proto moudrý
 jedná,
 aniž zasahuje,
 poučuje
 aniž mluví.
 Tvorstvo –
 jednou dané
 neodmítá.
 Vytváří,
 aniž
 co vlastní,
 působí,
 aniž
 na čem
 závisí,
 dovršuje,
 aniž
 na čem lpí.
 Právě proto,
 že na ničem
 neulpívá,
 nic ho neopouští.
 Neoceňovat' a nezamestnávat'
 lidí vyšších schopností
 je způsob,
 ako zabránit' ľudom
 vo vzájomnom súperení.
 Nevychvalovať tovar,
 ktorý je ťažko dostupný,
 je spôsob, ako nespraviť
 z ľudí zlodejov.
 Neukazovať im,

čo by mohlo
 vzbudiť ich túžby
 je spôsob, ako zabrániť
 zmätku v ich myšliach.
 Preto múdry
 vo výkone
 svojho vládnutia
 vyprázdňuje mysle ľudí
 a naplňa ich žalúdky,
 oslabuje ich ctižiadosť
 a upevňuje ich kosti.
 Bez ustání usiluje,
 aby lidé byli
 bez chtivosti
 a zchytralosti;
 Stará se,
 aby ti,
 kdož jsou zchytralí,
 neodvážili se zasahovat.
 Jednáme-li,
 aniž zasahujeme,
 nic není bez vlády.
 Tao –
 ač prázdné –
 působí-li,
 jako by bylo
 nevyčerpatelné.
 Jak je hluboké
 a propastné!
 Jako by bylo
 Ctěným Praotcem
 všech věcí!
 Mali by sme otupiť
 svoje ostré hrany
 a rozmotat' komplikácie
 vo veciach; mali by sme
 zmierňovať svoju žiaru
 a priviesť seba
 k prijatiu
 temnoty iných.
 Jak čisté a tiché
 je Tao,
 jako by mělo trvat
 na věky!
 Nevím,
 koho je synem.
 Zdá se,
 že bylo dříve než Nejvyšší.
 Nebesa
 a země

neprojevují
lidumilnost,
tvorstvo je pro ně tolik
co slaměný
(obětní) pes.
Moudrý
neprojevuje
lidumilnost
lidstvo je pro ně tolik
co slaměný
(obětní) pes.
Prostor mezi
nebem a zemí –
zdaž není
jako kovářský měch?
Je prázdný –
a nezbortí se,
je v stálém pohybu –
a stále více vydává.
Leč: přemíra slov
svůj počet vyčerpá.
Není proto lépe zachovávat
„míru věcí“?
Duch hlubiny
nikdy neumírá.
To je, co nazýváme
tajemnou matkou zrodu.
Branou tajemného
zrodu je to,
co nazýváme
kořenem
Nebe a Země.
Nepřetržitě
a bez ustání trvá
a působí
bez násilí.
Nebe stále trvá,
Země stále zůstává.
Nebe
a Země
jsou stálé
a trvalé,
protože
nežijí ze sebe;
proto mohou
žít ustavičně.
To je, proč moudrý
opomíjí sebe –
a tím se
prosazuje,

zbavuje se
sebe –
a tím se
zachovává.
Zdaž ne právě tím,
že je bez osobních zájmů,
může všechny
své zájmy
uskutečňovat?
Nejvyšší dobro
je jako voda:
dobrotivě
prospívá
všemu tvorstvu
a s nikým
není ve sváru.
Spokojuje se
s nejnižšími místy,
o něž nikdo z lidí nedbá;
a tím se blíží
věčnému Tao.
Obydlí je dobré,
má-li
polohu.
Mysl je dobrá,
má-li ticho.
Vztahy jsou dobré,
jsou-li
s ctnostnými;
Vláda je dobrá,
má-li pořádek.
Činnost
je dobrá,
má-li způsobilost.
Pohyb je dobrý,
má-li vhodnost.
Toliko tam,
kde
není sváru,
není pohrom
ani příkoří.
Chceš-li podržet něco
do krajnosti plné,
lépe,
když toho zanecháš.
Chceš-li
podržet něco
do krajnosti ostré,
nadlouho
to nezachováš.

Máš-li síň plnou zlata
a drahokamů,
nic ti je nemůže uchránit
Máš-li moc a bohatství –
a k tomu zpupnost,
nemůžeš ujít vlastní zkáze.
Dovršit dílo,
splnit své poslání
a stáhnout se
do ústraní –
to je cesta nebeského tao.
Kdo soustřeďuje svou
duševní sílu k tomu,
aby objímal jedno,
nemůže
zůstat rozpolcený.
Kdo soustřeďuje
svou životní energii
k tomu,
aby dosáhl mírnosti
a poddajnosti,
může zůstat
jako novorozené dítě.
Kdo opatruje
a chrání
před poskvrnou
hlubinu svého nitra,
může zůstat
bez úhony.
Kdo s láskou
k svému lidu
řídí vládu na zemi,
může zůstat bez zasahování.
Ať brána Nebes se
otvírá
nebo zavírá,
může zůstat klidný jako
samice u ptácat.
Ať jasnozřivě proniká
do všech
končin světa,
může zůstat
bez vědomostí.
Tao
plodí
vše,
živí vše.
Vytvářet –
a nevlastnit,
působit –

a nezáviset,
být v čele –
a neovládat
to je, co se nazývá
tajemnou ctností
(Tao).
Třicet loukotí spojených
vjedno dává kolo,
leč „nic“
mezi nimi tvoří
použitelnost vozu.
Hlína hněte a tvoří nádoby,
leč „nic“
jejich vnitřku tvoří
použitelnost nádob.
Staví se
dům
a vysekávají se
okna a dveře,
leč „nic“
jeho otvorů tvoří
použitelnost domu.
Tak v tom,
co jest,
spočívá prospěšnost,
v tom,
co není,
spočívá užitečnost.
Změť
pěti barev
oslepuje oko,
změť pěti tónů
ohlušuje ucho,
změť pěti chutí
otupuje ústa.
Honba
a prudký cval
rozněcují mysl.
Vzácné a drahé věci
zavádějí člověka
na scestí.
Proto je moudrý
soustředěn na to,
co je v jeho nitru,
nikoli na to,
co postřehují jeho smysly.
Podrzuje
jedno
a odmítá druhé.
Přízeň

je zahanbující
jako strach,
pocta
je velké
soužení
pro tělo.
Co znamená:
přízeň zahanbující
jako strach?
Přízeň
stahuje
dolů;
dosáhneš-li jí,
máš strach,
(že ji ztratíš)
pobudeš-li jí,
máš
strach.
Proto pravím:
přízeň je
zahanbující
jako strach.
Co to znamená:
pocta je
velké
soužení
jako tělo?
Mám
velké soužení,
protože
mám tělo.
Kdybych neměl tělo,
jaké soužení
bych mohl mít?
Preto ten,
kto by spravoval kráľovstvo
ceniac si ho
ako sám seba,
toho možno zamestnať,
aby mu vládol.
Ten, kto by spravoval
kráľovstvo s láskou,
akú prechováva
sám sebe,
môže tým byť poverený.
Patříš na ně –
a nevidíš je;
proto se nazývá nepatrné.
Nasloucháš mu –
a neslyšíš je;

proto se nazývá nevýrazné.
Chceš je uchopit –
a nezachytíš je;
Proto se nazývá neurčité.
Toto trojí
nelze
dále
probádat.
Směšuje se
a prolíná v jedno.
Jeho nejvyšší část
není jasná,
jeho nejnižší část není temná.
Je nepřetržitě a neustálé,
je nepojmenovatelné.
Vždy znovu se vrací
k původní nebytnosti.
Proto se
nazývá
tvar beztvareho,
obraz nezobrazeného.
Proto se nazývá
neurčitelné.
Jdeš-li mu vstříc – nevidíš jeho
tvář,
sleduješ-li je – nevidíš jeho zád'.
Kdo obsáhne
tao dávných dob,
může řídit
přítomné
jsoucno,
může poznat
začátek pradávnosti.
To je, co nazývám
odvěkostí tao.